

det netop er de ufravigelige regler i den lov, som skal anvende i mangel af en lovvalgsaftale, som ikke kan fraviges til skade for forbrugeren i kraft af en sådan aftale.

Stk. 3, jfr. stk. 2, er i modsætning til konventionens øvrige lovvalgsregler en fast regel og ikke alene en formodningsregel. For så vidt angår forbruger køb, som hidtil har været omfattet af 1964-loven om internationale løsørekøb, indebærer bestemmelsen en ændring af retstilstanden i de situationer, som er nævnt i 1. og 3. led i stk. 2, idet § 4, stk. 1, i 1964-loven her fører til anvendelse af sælgers lov.

Stk. 4 indeholder to særlige undtagelser fra anvendelsesområdet for art. 5, nemlig dels for transportaftaler, dels for aftaler om tjenesteydelser, som udelukkende skal præsteres i et andet land end det, hvor forbrugeren har sin bopæl, jfr. dog stk. 5. Den sidstnævnte undtagelse omfatter eksempelvis aftaler om ophold på et udenlandsk hotel eller lignende eller om deltagelse i et kursus, der afholdes i udlandet. Selv om en sådan aftale eller en transportaftale er indgået under de i stk. 2 nævnte omstændigheder, f.eks. fordi den udenlandske erhvervsdrivende har reklameret i forbrugers land, vil den således være omfattet af konventionens almindelige regler, som i mangel af lovvalgsaftale i reglen vil føre til anvendelse af den erhvervsdrivendes lov. Baggrunden for undtagelserne er, at disse aftaler normalt ikke vil have nogen stærk tilknytning til forbrugers land, og at det ved disse ville være særlig uhensigtsmæssigt, såfremt en erhvervsdrivende, som indgår aftaler med forbrugere fra forskellige lande, skulle være underkastet et tilsvarende antal forskellige love.

Selv om en lejeaftale formentlig må anses for omfattet af art. 5, vil f.eks. en aftale om leje af en feriebolig i et andet land end forbrugers bopælsland under alle omstændigheder være undtaget i medfør af stk. 4, litra b.

Stk. 5 indebærer, at aftaler om selskabsrejser (charterrejser) og lignende aftaler, hvorved der for en samlet pris ydes en kombination af rejse og ophold, er omfattet af art. 5 uanset undtagelserne i stk. 4. For disse aftalers vedkommende har man fundet, at hensynet til forbrugeren vejer tungest, når aftalen er indgået under de i stk. 2 nævnte omstændigheder. Aftalen vil være omfattet af art. 5, hvad enten rejsen starter fra forbrugers eget land eller fra udlandet. At der i forbindelse med selve transporten ydes ophold i form af sove- eller liggeplads vil ikke være tilstrækkeligt til, at aftalen er omfattet af art. 5.

Til konventionens art. 6

Art. 6 omhandler lovvalget ved individuelle arbejdsaftaler. Hermed tænkes alene på ansættelsesaftaler, ikke på andre aftaler, ifølge hvilke den ene part skal yde en arbejdspræstation, f.eks. handelsagenturaftaler. Bestemmelsen omfatter, som det fremgår af overskriften, endvidere kun individuelle arbejdsaftaler, ikke kollektive overenskomster. Noget andet er, at lovvalget kan omfatte reglerne i en kollektiv overenskomst i kraft af, at disse i medfør af lov eller den kollektive overenskomsts eget indhold skal anses for en integreret del af den individuelle arbejdsaftale. Bortset herfra påvirker lovvalget efter art. 6 ikke anvendelsen af regler i den kollektive arbejdsret, f.eks. ikke spørgsmålet om, hvorvidt der lovligt kan iværksættes kampskridt med det formål at formå en udenlandsk virksomhed til at afslutte dansk overenskomst vedrørende arbejdstagere, der beskæftiges her i landet.

Der gælder en forordning om anvendelse af sociale sikringsordninger (forordning nr. 1408/71), som indeholder regler om lovvalget på dette område. Disse regler berøres ikke af art. 6.

Stk. 1 indeholder en bestemmelse om begrænsning af parternes frihed til at indgå lovvalgsaftaler, som i princippet svarer til art. 5, stk. 2. En lovvalgsaftale kan ikke berøve arbejdstageren den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af ufravigelige regler i den lov, som skal anvendes i mangel af en lovvalgsaftale, jfr. stk. 2. Også efter gældende ret må der antages at gælde visse begrænsninger i aftalefriheden ved arbejdsaftaler, men den begrænsning, som følger af art. 6, stk. 1, må anses for videregående. Da stk. 2, hvortil der henvises i stk. 1, alene er en formodningsregel, vil der dog bestå en vis fleksibilitet også med hensyn til spørgsmålet om aftalefrihed, idet domstolen vil kunne anerkende lovvalgsaftalen i det omfang, den valgte lov med rimelighed lader sig forene med formodningsreglen i stk. 2.

Som eksempel på betydningen af stk. 1 kan nævnes en situation, hvor en person, som hidtil har haft og fortsat skal have bopæl i Danmark, ansættes af en udenlandsk virksomhed til at udføre arbejde i Danmark. I en sådan situation må stk. 1, jfr. stk. 2, i almindelighed føre til, at de ufravigelige regler i funktionærloven m.v. ikke vil kunne fraviges til skade for arbejdstageren gennem en klausul om anvendelse af fremmed ret.

Svarende til, hvad der gælder for forbrugeraftaler i henhold til art. 5, stk. 2, vil der kunne blive tale om samtidig anvendelse af regler i henholdsvis